

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

30 août 2005

PROPOSITION

**visant à modifier le Règlement de la
Chambre des représentants en vue de
permettre l'accès à toutes et tous aux
tribunes de la salle des
séances plénières**

(déposée par Mme Zoé Genot)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

30 augustus 2005

VOORSTEL

**tot wijziging van het Reglement van de
Kamer van volksvertegenwoordigers, zodat
vrouwen en mannen gelijke toegang hebben
tot de tribunes in de zaal van de
plenaire vergaderingen**

(ingediend door mevrouw Zoé Genot)

RÉSUMÉ

L'article 176 du Règlement de la Chambre dispose que «Pendant tout le cours de la séance, les personnes placées dans les tribunes se tiennent assises, découvertes et en silence.».

Si l'auteur de la présente proposition considère qu'un foulard, une kippa ou une coiffe religieuse ne doivent pas être considérés comme des couvre-chefs, telle n'est pas la lecture que font actuellement les autorités de la Chambre. Une modification du Règlement est donc proposée pour supprimer cette mention «découvertes».

SAMENVATTING

Artikel 176 van het Reglement van de Kamer bepaalt: «Zolang de vergadering duurt, moeten de personen, die plaats hebben genomen op de tribunes, gezeten blijven, met ongedekt hoofd en in stilte.».

De indienster van dit voorstel vindt dat een hoofddoek, een keppeltje of een kap als teken van de aangehangen religie niet als een hoofddeksel moeten worden beschouwd, maar de autoriteiten van de Kamer kiezen momenteel niet voor die interpretatie. Daarom stelt zij voor het Reglement te wijzigen door de woorden «met ongedekt hoofd» weg te laten.

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>Vlaams Belang</i>	: Vlaams Belang
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)

CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : Séance plénière

COM : Réunion de commission

MOT : Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)

CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : Plenum

COM : Commissievergadering

MOT : Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le jeudi 15 juillet 2004, lors du débat en séance plénière sur la proposition de loi concernant les organes représentatifs du culte musulman, le président de la Chambre a refusé l'accès des tribunes du public à une citoyenne qui portait le foulard, en vertu du Règlement de la Chambre. L'article 176 dudit Règlement dispose que «Pendant tout le cours de la séance, les personnes placées dans les tribunes se tiennent assises, découvertes et en silence.».

Nous avons donc écrit à la Conférence des présidents (chefs des groupes politiques de la Chambre) pour demander une lecture ouverte et tolérante de l'article 176 du Règlement: un foulard, une kippa ou une coiffe religieuse ne doivent pas être considérés comme des couvre-chefs. Le Parlement doit être un lieu de citoyen-neté ouvert à toutes et tous.

Malgré un courrier de rappel en mars 2005, cette pratique inacceptable perdure à la Chambre et prend de l'ampleur. Lors de visites scolaires, certaines écoles, ont dû accepter de voir certaines élèves rester à l'extérieur de l'hémicycle. Difficile à justifier pour des professeurs soucieux de permettre à tous leurs élèves de devenir des citoyens informés et actifs. Cette lecture peu ouverte du Règlement est d'autant plus étonnante que la Chambre a déjà accueilli des religieuses, des représentants de la religion juive ou des personnalités voilées comme Nabela Benaïssa. Mais l'accès au Parlement ne peut être une faveur, c'est un droit.

Une modification du Règlement est donc proposée pour supprimer cette mention de «découvertes» assez désuète. Le Règlement de la Chambre deviendrait en cela identique à celui du Sénat.

De plus, le président de la Chambre a demandé au service juridique de la Chambre de comparer les règles des divers parlements européens en matière de comportement et de tenue vestimentaire des personnes présentes dans les tribunes des séances plénières et des commissions. Cette étude terminée en octobre 2004 est claire: dans les parlements européens les citoyennes voilées sont les bienvenues. Seuls le Portugal, le grand-duché de Luxembourg et la Chambre des représentants de Belgique prévoient que les citoyens doivent être découverts. La France, par exemple, permet le port du foulard mais interdit un voile couvrant tout ou partie du

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Op 15 juli 2004 heeft de Kamervoorzitter naar aanleiding van het debat over het wetsvoorstel in verband met de hernieuwing van de organen van de islamitische eredienst een vrouwelijke burger die een hoofddoek droeg, de toegang tot de tribunes geweigerd op grond van het Reglement van de Kamer. Artikel 176 van dat Reglement bepaalt: «Zolang de vergadering duurt, moeten de personen, die plaats hebben genomen op de tribunes, gezeten blijven, met ongedekt hoofd en in stilte.».

Wij hebben dan ook de Conferentie van voorzitters (fractieleiders van de Kamer) aangeschreven met het verzoek artikel 176 van het Reglement een open en tolerante interpretatie te geven: een hoofddoek, een keppeltje of een kap als teken van de aangehangen religie mogen niet als hoofddekseksels worden beschouwd. Het Parlement moet een huis van staatsburgerschap zijn dat zowel voor vrouwen als voor mannen openstaat.

Ondanks een rappel in maart 2005 blijft die onaanvaardbare praktijk in de Kamer aanhouden en breidt ze zich uit. Bij bezoeken aan het halfroond hebben bepaalde scholen sommige leerlingen buiten moeten laten staan, wat moeilijk te verantwoorden is voor leraren die hun leerlingen tot geïnformeerde en actieve burgers willen laten uitgroeien. Die weinig open interpretatie van het Reglement is des te verbazender, aangezien de Kamer al religieuzen, vertegenwoordigers van de joodse godsdienst of gesluierde, bekende figuren zoals Nabela Benaïssa heeft ontvangen. Toegang hebben tot het Parlement mag echter geen gunst zijn, het is een recht.

Daarom wordt voorgesteld het Reglement te wijzigen door de nogal ouderwets aandoende woorden «met ongedekt hoofd» weg te laten. Zo zou het Reglement van de Kamer identiek worden aan dat van de Senaat.

Bovendien heeft de Voorzitter van de Kamer de juridische dienst van die assemblee verzocht een onderlinge vergelijking te maken van de regels die de verschillende Europese parlementen er op nahouden met betrekking tot het gedrag en de kleding van de toehoorders op de tribunes tijdens de plenaire en commissievergaderingen. Die in 2004 afgeronde studie is duidelijk: in de Europese parlementen zijn gesluierde burgers welkom. Alleen Portugal, het Groothertogdom Luxemburg en de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers schrijven voor dat de burgers blootshoofds moeten zijn. Frankrijk bijvoorbeeld staat toe een hoofddoek

visage. L'Allemagne autorise le voile, sauf s'il est jugé que le port d'un couvre-chef compromet la sécurité ou viole la dignité de l'assemblée. Et si certains pays interdisent le short ou demandent la cravate, force est de constater que seules les armes sont partout interdites de parlement.

Pour les photos figurant sur les cartes d'identité, la circulaire du ministre de l'Intérieur du 7 octobre 1992 relative à la tenue des registres de la population et des étrangers prévoit que les photos doivent être prises de face et sans couvre-chef, sauf port d'un couvre-chef pour des raisons religieuses ou médicales.

Citons aussi le Conseil central laïque dans un communiqué du 20 janvier 2004: «Un État démocratique, c'est-à-dire un État laïque, garantit à l'ensemble de ses citoyens l'exercice effectif des droits et libertés publiques et notamment celles énoncées au titre 2 de la Constitution et dans les Conventions internationales. Ainsi, la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'Homme en son article 9 énonce:

«1. Toute personne a droit à la liberté de pensée, de conscience et de religion; ce droit implique la liberté de changer de religion ou de conviction, ainsi que la liberté de manifester sa religion ou sa conviction individuellement ou collectivement, en public ou en privé, par le culte, l'enseignement, les pratiques et l'accomplissement des rites.

2. La liberté de manifester sa religion ou ses convictions ne peut faire l'objet d'autres restrictions que celles qui, prévues par la loi, constituent des mesures nécessaires, dans une société démocratique, à la sécurité publique, à la protection de l'ordre, de la santé ou de la morale publiques, ou à la protection des droits et libertés d'autrui.»

La liberté de conviction et son corollaire, la liberté d'expression, sont de ces droits essentiels, au même titre que le droit à la non-discrimination en général et le droit à l'égalité des sexes en particulier.»¹

¹ http://www.ulb.ac.be/cal/Documents/Prisesdeposition/2004/0137pg_portduvoile.pdf.

te dragen, maar verbiedt een sluier die het aangezicht geheel of gedeeltelijk bedekt. Duitsland staat sluiers toe, tenzij wordt geoordeeld dat de dracht van een hoofddeksel de veiligheid in gevaar brengt of de waardigheid van de assemblee schendt. En terwijl sommige landen *shorts* verbieden of stropdassen verplichten, kan men niet om de vaststelling heen dat alleen wapens in alle parlementen verboden zijn.

In de circulaire van de minister van Binnenlandse Zaken met als opschrift «Algemene onderrichtingen van 7 oktober 1992 betreffende het houden van de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister» is bepaald dat de foto's op identiteitskaarten in vooraanzicht moeten zijn genomen en zonder dat de betrokkene een hoofddeksel draagt, tenzij dat hoofddeksel om godsdienstige of geneeskundige redenen wordt gedragen.

Voorts kan een communiqué d.d. 20 januari 2004 van de Franstalige afdeling van de Centrale Vrijzinnige Raad worden aangehaald, waarin wordt gesteld dat een democratische Staat, anders gesteld een lekenstaat, aan al zijn burgers de daadwerkelijke uitoefening van hun openbare rechten en vrijheden waarborgt, inzonderheid die welke zijn opgesomd in artikel 2 van de Grondwet en in de internationale verdragen. Zo is in artikel 9 van het Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden het volgende bepaald:

«1. Eenieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid, hetzij alleen, hetzij met anderen, zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door de eredienst, door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing ervan en het onderhouden van de geboden en voorschriften.

2. De vrijheid om zijn godsdienst of overtuiging te belijden kan aan geen andere beperkingen zijn onderworpen dan die waarin bij de wet is voorzien, en die in een democratische samenleving nodig zijn voor de openbare orde, gezondheid of zedelijkheid of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.»

Nog volgens dat communiqué behoren de vrijheid van overtuiging en het logische uitvloeisel ervan, de vrijheid van meningsuiting, tot die essentiële rechten, evenals het recht op non-discriminatie in het algemeen en inzonderheid het recht op gelijkheid van geslacht.¹

¹ http://www.ulb.ac.be/cal/Documents/Prisesdeposition/2004/0137pg_portduvoile.pdf.

La Chambre des représentants ne peut se targuer d'aucun argument légitime pour n'être la maison que de certains citoyens. Persévérer dans cette voie ne pourrait que susciter une interrogation sur ses réelles motivations.

Zoé GENOT (ECOLO)

De Kamer van volksvertegenwoordigers kan zich op geen enkel argument laten voorstaan om slechts het huis van bepaalde burgers te zijn. Daarin volharden zou alleen maar vragen kunnen doen rijzen omtrent haar echte beweegredenen.

PROPOSITION

Article unique

L'article 176, alinéa 1er, du Règlement de la Chambre est remplacé comme suit:

«Pendant tout le cours de la séance, les personnes placées dans les tribunes se tiennent assises et en silence.».

30 juin 2005

Zoé GENOT (ECOLO)

VOORSTEL

Enig artikel

Artikel 176, eerste lid, van het Reglement van de Kamer wordt vervangen als volgt:

«Gedurende de gehele vergadering moeten de toehoorders in de tribunes in stilte blijven zitten.».

30 juni 2005

ANNEXE

BIJLAGE

TEXTE DE BASE

RÈGLEMENT DE LA CHAMBRE DES
REPRÉSENTANTS

CHAPITRE XI

DE LA POLICE DE LA CHAMBRE ET
DES TRIBUNES

Art. 174

La police de la Chambre lui appartient. Elle est exercée en son nom par le président, qui donne à la garde de service les ordres nécessaires.

Art. 175

Nulle personne étrangère à la Chambre ne peut, sous aucun prétexte, s'introduire dans l'enceinte où siègent les membres de la Chambre.

Art. 176

Pendant tout le cours de la séance, les personnes placées dans les tribunes se tiennent assises, découvertes et en silence.

Tous signes d'approbation ou d'improbation sont interdits.

Toute personne qui trouble l'ordre est sur-le-champ exclue des tribunes.

Elle est traduite sans délai, s'il y a lieu, devant l'autorité compétente.

Cet article est imprimé et affiché à chaque porte des tribunes.

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION

RÈGLEMENT DE LA CHAMBRE DES
REPRÉSENTANTS

CHAPITRE XI

DE LA POLICE DE LA CHAMBRE ET
DES TRIBUNES

Art. 174

La police de la Chambre lui appartient. Elle est exercée en son nom par le président, qui donne à la garde de service les ordres nécessaires.

Art. 175

Nulle personne étrangère à la Chambre ne peut, sous aucun prétexte, s'introduire dans l'enceinte où siègent les membres de la Chambre.

Art. 176

Pendant tout le cours de la séance, les personnes placées dans les tribunes se tiennent assises et en silence. ¹

Tous signes d'approbation ou d'improbation sont interdits.

Toute personne qui trouble l'ordre est sur-le-champ exclue des tribunes.

Elle est traduite sans délai, s'il y a lieu, devant l'autorité compétente.

Cet article est imprimé et affiché à chaque porte des tribunes.

¹ Article unique

BASISTEKST**REGLEMENT VAN DE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS****HOOFDSTUK XI****ORDE IN DE KAMER EN OP DE TRIBUNES****Art. 174**

Het toezicht op de orde in de Kamer berust bij de Kamer. Het wordt uit haar naam uitgeoefend door de voorzitter, die de nodige bevelen geeft aan de wacht met dienst.

Art. 175

Geen buitenstaander mag, onder welk voorwendsel ook, de zaal betreden waar de leden van de Kamer vergaderd zijn.

Art. 176

Zolang de vergadering duurt, moeten de personen, die plaats hebben genomen op de tribunes, gezeten blijven, met ongedekt hoofd en in stilte.

Het is verboden enig teken van goed- of afkeuring te geven.

Wie de orde verstoort, wordt terstond uit de tribunes verwijderd.

Hij wordt, zo nodig, onmiddellijk vóór de bevoegde overheid geleid.

Dit artikel wordt gedrukt en aan alle deuren van de tribunes aangeplakt.

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL**REGLEMENT VAN DE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS****HOOFDSTUK XI****ORDE IN DE KAMER EN OP DE TRIBUNES****Art. 174**

Het toezicht op de orde in de Kamer berust bij de Kamer. Het wordt uit haar naam uitgeoefend door de voorzitter, die de nodige bevelen geeft aan de wacht met dienst.

Art. 175

Geen buitenstaander mag, onder welk voorwendsel ook, de zaal betreden waar de leden van de Kamer vergaderd zijn.

Art. 176

Gedurende de gehele vergadering moeten de toehoorders in de tribunes in stilte blijven zitten.¹

Het is verboden enig teken van goed- of afkeuring te geven.

Wie de orde verstoort, wordt terstond uit de tribunes verwijderd.

Hij wordt, zo nodig, onmiddellijk vóór de bevoegde overheid geleid.

Dit artikel wordt gedrukt en aan alle deuren van de tribunes aangeplakt.

¹ Enig artikel